

Een voor allen, allen voor een

'De Nederlandse boer en de boer duizenden kilometers verderop hebben elkaar nodig'

Nederland is één van de dichtstbevolkte landen ter wereld: een grote stad ten opzichte van de wereld, met relatief veel groen en water. Ondanks de kleine oppervlakte is Nederland een uitblinker in de landbouw. Ons land is de op één na grootste exporteur van agrarische producten ter wereld. Iets om trots op te zijn. Maar vergeet niet dat de Nederlandse landbouw voor zijn import en export sterk verbonden met- en afhankelijk is van het buitenland. Daarom is het belangrijk om eens onder de loep te nemen welke invloed het handelen van de Nederlandse landbouw heeft in internationaal perspectief.

Tekst: Wolter Neudel / Illustratie: Henk van Ruitenbeek

Import

Om te kunnen produceren is de Nederlandse landbouw voor een deel afhankelijk van buitenlandse grondstoffen die geïmporteerd moeten worden. Zo worden onmisbare producten als brandstoffen, mineralen, kunstmest en soja uit het buitenland gehaald.

Kunstmest

In Europa wordt relatief veel kunstmest gebruikt waarmee grote oogsten behaald worden. Voor deze kunstmest wordt fosfor gebruikt, een grondstof die gewonnen wordt uit fosforiet, een uniek en onvervangbaar gesteente die slechts in vijf landen gewonnen kan worden. Uit onderzoek is gebleken dat de vraag voor fosfor in 2035 het aanbod zal overschrijden. Deze voorspelling heeft grote gevolgen voor het functioneren van de Westerse landbouw: prijzen van kunstmest zullen stijgen met als gevolg lagere oogsten wereldwijd en minder voedselzekerheid. Om schaarste te voorkomen zal men efficiënter met fosfor

moeten omgaan in de landbouw. Kijk op www.fosfaatrecycling.nl wat jij kan doen om het tekort aan fosfor tegen te gaan.

Soja

Nederland is een van de grootste importeurs van soja. Een gebied zo groot als een derde van het totale Nederlandse landbouwareaal, wordt in het buitenland gebruikt om aan de sojavraag van de Nederlandse veehouderij te kunnen voldoen. Omdat ook in andere landen de sojavraag toeneemt, wordt wereldwijd steeds meer grond gebruikt voor sojaproductie. Dit heeft negatieve gevolgen, zoals het verdwijnen van grote stukken tropisch regenwoud in het Amazonegebied. Deze ontbossing heeft een negatief effect op de plaatselijke biodiversiteit en kan uiteindelijk zelfs tot wereldwijde klimaatverandering leiden. Sojaproductie en de gevolgen daarvan worden steeds belangrijker op de wereldmarkt. Ook organisaties in Nederland zetten daarin hun beste beentje voor: negentien organisaties in de Nederlandse voedselketen, verenigd in de Taskforce Duurzame Soja, hebben gezamen-

lijk besloten om volledig over te schakelen op verantwoorde soja. Deze soja moet voldoen aan criteria op het gebied van onder andere watergebruik, bescherming van de biodiversiteit en welzijn van inheemse bevolking.

Export

De Nederlandse agrosector is na de Verenigde Staten de grootste exporteur van agrarische producten ter wereld. Jaarlijks exporteert ons land ongeveer € 72,8 miljard aan agrarische producten (17,5% van de totale Nederlandse export).

Nederlandse landbouwexport

De grote kennis van de Nederlandse boeren, het gunstige klimaat, de vruchtbare grond, de goede infrastructuur en het hoge ambitieniveau zorgen ervoor dat de Nederlandse landbouw erg productief is. Hierdoor is Nederland in staat veel meer te produceren dan voor eigen gebruik nodig is. Een groot deel van onze landbouwproducten wordt afgezet binnen Europa. Duitsland importeerde afgelopen jaar voor 18,8 miljard euro aan Nederlandse landbouwproducten. Een

deel van onze export vindt ook plaats naar landen buiten Europa, soms naar ontwikkelingslanden. De sierteeltproducten en planten, vlees en zuivel beslaan het grootste deel van de export. Ook de tuinbouw is voor een belangrijk deel gericht op het exporteren van producten.

Gevolgen export voor ontwikkelingslanden

Welke invloed heeft het exporteren van onze producten naar ontwikkelingslanden? Verdrukken de Nederlandse producten niet het werk van de lokale boeren? Veel agrarische ondernemers en organisaties uit Nederland houden zich met deze vragen bezig en proberen op hun manier een steentje bij te dragen in ontwikkelingslanden. Zo exporteert Friesland-Campina niet alleen naar Nigeria en Vietnam, maar helpt het lokale boeren om de melkproductie naar een hoger niveau te tillen en door deze melk te kopen. Een organisatie als Agriterra, waarin ook NAJK participeert, helpt bij het opzetten van agrarische projecten in ontwikkelingslanden. Nederlandse boeren gaan voor Agriterra naar het buitenland om daar advies te geven en kennis uit te wisselen met collegaboeren. Wil jij ook iets betekenen voor Agriterra? Surf dan naar www.agriterra.org.

De toekomst

Er zijn verschillende factoren die steeds meer invloed op de internationale voedselmarkten

hebben. Zo worden door de klimaatverandering grote delen landbouwgrond minder goed bruikbaar en zullen er door de onvoorspelbare weersomstandigheden schommelingen optreden in de opbrengsten, wat uiteindelijk effect heeft op de voedselprijzen. Schommelende prijzen zorgen op hun beurt voor onzekerheid op de voedselmarkten en voor nog meer armoede in ontwikkelingslanden.

Veranderingen

Een andere factor is het toenemende gebruik van biobrandstoffen. Inmiddels wordt 30% van de Amerikaanse maïs tot brandstof verwerkt. Een duurzame methode, maar wel met gevolgen voor de wereldwijde voedselvoorziening. Ook de groei van de wereldbevolking is een spelende factor: in 2050 moet er 70% meer

voedsel geproduceerd worden, terwijl het landbouwareaal met nog maar 15% zal toenemen. Daarnaast zullen door de toenemende welvaart voedselpatronen veranderen in opkomende landen zoals China.

Productiestijging

Is het dan allemaal echt zo somber? Nee, door innovatie en verspreiding van kennis kan de productiviteit van de landbouw wereldwijd nog flink worden opgeschroefd. Daarvoor is wel een internationale focus nodig. Samenwerking is het toverwoord. De Nederlandse boer en de boer die duizenden kilometers verderop actief is, hebben elkaar nodig en kunnen elkaar versterken. In deze BNDR worden verschillende opties genoemd om boeren in ontwikkelingslanden bij te staan. <

Wat kunnen wij doen?

NAJK vindt het van groot belang dat jonge agrarische ondernemers, overal ter wereld, perspectief hebben op een goede toekomst. Om de wereldbevolking te kunnen voeden moet de productiviteit omhoog en moet voedselverlies voorkomen worden. De Nederlandse landbouw moet zich ervan bewust zijn dat de sector niet op zichzelf staat maar functioneert in internationaal verband. Voor onze grondstoffen en onze export zijn we afhankelijk van het buitenland. Om stil te staan bij de positie van de rol van de Nederlandse landbouw in de wereld heeft NAJK het project 'Boeren in Internationaal Perspectief' opgezet. Op www.najk.nl en op pagina 9 in de BNDR lees je meer over dit project. <